

ARTUR REWEKANT*

Wyniki analizy antropologicznej ciałopalnych szczątków kostnych z grobu kultury pomorskiej ze stanowiska 4 w Bożepolu Wielkim, pow. wejherowski, woj. pomorskie

Abstract

ARTUR REWEKANT 2022. The results of an anthropological analysis of cremated bone remains from the grave of the Pomeranian culture from site 4 in Bożepole Wielkie, Wejherowo District, Pomorskie Voivodeship

The article presents the results of an anthropological analysis of bone remains from a crematory grave representing the Pomeranian culture. Based on that analysis, it was established that the person buried there was an adult. Unfortunately, the gender could not be identified.

Keywords

Pomeranian culture, crematory grave, anthropological analysis

Przedmiotem niniejszej analizy są szczątki kostne pochodzące z grobu popielnicowego kultury pomorskiej (obiekt 28) odkrytego podczas badań archeologicznych na stanowisku 4 w Bożepolu Wielkim, pow. wejherowski. Prace poprzedzały budowę drogi ekspresowej S6 na odcinku między Gdańskiem a Lęborkiem.

Przepalone kości pochodzą z popielnicy (785 fragmentów) oraz z jamy grobowej (8 fragmentów). Szczątki zachowały się w małych fragmentach w kolorze jasnokremowym, co wskazuje, że kremacja przebiegała w wysokiej temperaturze.

Ekspertyza antropologiczna polegała na zbadaniu, czy w materiale poddanym analizie znajdują się fragmenty kości zwierzęcych, określeniu liczby osób pochowanych w jednym grobie, ustaleniu płci oraz oszacowaniu wieku w chwili śmierci. Wykorzystano metody stosowane w kryminalistyce i antropologii fizycznej (Piontek 1976; 1996; Strzałko *et al.* 1973).

Obiekt 28 – popielnica

Zachowało się 785 fragmentów kości, których wielkość waha się od 2 do 60 mm, a ich ciężar wynosi 1568 g. Fragmenty kości reprezentują wszystkie części szkieletu. Popielnica zachowała się w fragmentach, ale możliwe było uchwycenie ułożenia anatomicznego szkieletu. Zawartość popielnicy podzielono na cztery warstwy o miąższości 4 cm każda. Na szczycie popielnicy znajdowały się fragmenty kości czaszki, następnie wyeksplorowano ułamki kręgów szyjnych i piersiowych oraz części

* Państwowa Wyższa Szkoła Zawodowa w Koninie, Wydział Nauk o Zdrowiu, e-mail: arturrewekant@wp.pl

Ryc. 1

Bożepole Wielkie, stan. 4, pow. wejherowski, woj. pomorskie. Fragment trzonu paliczka z przyrośniętym końcem dalszym (fot. A. Rewekant)

Fig. 1

Bożepole Wielkie, site 4, Wejherowo District, Pomorskie Voivodeship. A fragment of the phalanx shaft with the distal end attached (photo by A. Rewekant)

Ryc. 2

Bożepole Wielkie, stan. 4, pow. wejherowski, woj. pomorskie. Fragmenty kości sklepienia czaszki (fot. A. Rewekant)

Fig. 2

Bożepole Wielkie, site 4, Wejherowo District, Pomorskie Voivodeship. Fragments of the cranial vault (photo by A. Rewekant)

końców bliższych kości kończyny górnej, poniżej znajdowały się fragmenty miednicy i ułamki końców bliższych kości kończyn, na dnie części końców dalszych kończyn dolnych i kości stopy. Brak elementów diagnostycznych uniemożliwił ustalenie płci. Śmierć nastąpiła w wieku dorosłym, tzn. powyżej 18–20 roku życia. Wskazuje na to przyrośnięty koniec dalszy paliczka ręki (Ryc. 1).

Obiekt 28 – jama grobowa

Zachowało się 8 fragmentów kości sklepienia czaszki (Ryc. 2). Ich wielkość waha się od 4 do 10 mm, a ciężar wynosi 12 g. Brak cech diagnostycznych uniemożliwił ustalenie płci i oszacowanie wieku w chwili śmierci.

Przeprowadzona analiza wykazała, że grób zawierał wyłącznie fragmenty kości ludzkich. Choć nie udało się ustalić płci i dokładnego wieku zmarłego to fakt złożenia szczątków w naczyniu w układzie anatomicznym wydaje się ciekawym przyczynkiem do badań obrządku pogrzebowego kultury pomorskiej.

Bibliografia

- Piontek J. 1976. Proces kremacji i jego wpływ na morfologię kości w świetle wyników badań eksperymentalnych. *Archeologia Polski* 21, 247–280.
- Piontek J. 1996. *Biologia populacji pradziejowych*. Poznań: Wydawnictwo Uniwersytetu im. Adama Mickiewicza.
- Strzałko J., Piontek J., Malinowski A. 1973. Teoretyczno-metodyczne podstawy badań kości z grobów ciałopalnych. *Materiały i Prace Antropologiczne* 85, 179–199.

Summary

ARTUR REWEKANT

The results of an anthropological analysis of cremated bone remains from the grave of the Pomeranian culture from site 4 in Bożepole Wielkie, Wejherowo District, Pomorskie Voivodeship

793 bone fragments from a crematory grave representing the Pomeranian culture were subjected to an anthropological analysis. The analysis revealed that the fragments came from all parts of the skeleton and that the remains had been placed in the cinerary urn in an anatomical position. In the top part of the cinerary urn, there were fragments of the bones of the skull. Next, fragments of the cervical and thoracic vertebrae and parts of the bones of the upper limb bones were found. Underneath, there were fragments of the pelvis and parts of the bones of the limbs, whereas at the bottom there were parts of the lower limbs and some bones of the foot. The absence of any diagnostic features made it impossible to establish the sex. Death occurred in adulthood, i.e. at the age of over 18–20 years. Apart from the cinerary urn, the burial pit also contained 8 fragments of the skull.